

KIELECKA OKRĘGOWA IZBA APTEKARSKA

ul. Stefana Okrzei 26/1, 25-525 Kielce tel. 41 366 17 73, tel. 41 343 70
www.koia.kielce.pl biuro@koia.kielce.pl

Franciszek Pantoczek (1811 - 1895)

Urodził się 3 maja 1811 roku w Koprzywnicy. Jego ojciec - Szymon był z pochodzenia Węgrem i prowadził aptekę w miejscowym klasztorze. W 1816 roku rodzina Franciszka przeniosła się do Kielc, zamieszkali w domu przy ulicy Dużej, gdzie Szymon założył nową aptekę.

Kiedy Franciszek ukończył 11 lat, rozpoczął wraz z o rok młodszym bratem Leonem - naukę w Szkole Wojewódzkiej, gdzie chłopcy edukowali się przez kolejne 7 lat.

Uczniowie szkoły - także bracia Pantoczkowie nie byli obojętni na wolnościowe ruchy społeczne w kraju. Bracia kolegowali się z wieloma znanymi później działaczami politycznymi i patriotami takimi jak kś. Piotr Ściegienny, Ludwik Królikowski czy Antoni Cypryński.

Podczas powstania listopadowego Franciszek wstąpił do I Pułku Krakusów, czyli lekkiej jazdy. Nie zdołał jednak wyjechać na front walk wolnościowych - Franciszek bowiem musiał wrócić do rodzinnej apteki, która miała duże znaczenie wojskowe - wydawała medykamenty dla lazaretu wojskowego formujących się w Kielcach kolejnych jednostek armii powstańczej.

Po upadku powstania listopadowego brat Franciszka - Leon wyemigrował z Polski na Węgry. Natomiast sam Franciszek postanowił kształcić się jako aptekarz..

Wyjechał w 1834 roku do Wrocławia, gdzie podjął naukę na miejscowym Uniwersytecie, gdzie uczył się Farmacji. Po dwóch latach nauki- bo tyle trwało kształcenie na Uniwersytecie - Franciszek Pantoczek wrócił do Kielc. Nie mógł być jeszcze aptekarzem. Ponieważ studia nie były obowiązkowe, musiał jeszcze zdać państwowy egzamin przed radą lekarską. Gdy przygotowywał się do egzaminów, został aresztowany w związku z podejrzeniem o współudział w zamordowaniu w Krakowie konfidenta rosyjskiego Jana Behrensa Pawłowskiego. W trakcie 9 - miesięcznego śledztwa zarzucono mu m.in. nielegalne studia, kolportaż zabronionych pism oraz to, że kontaktował się z podejrzanymi- zdaniem władz osobami.

Po wyjściu z więzienia w lutym 1838 roku, powrócił do Kielc i został aptekarzem u ojca, ale tylko na rok. Jesienią następnego roku został jeszcze raz aresztowany. Powodem były listy z zagranicy, które otrzymywał od kolegów z Francji. Zarzucono mu wówczas przynależność do tajnych związków. Po 4 miesiącach został uniewinniony.

Władze carskie nie respektowały dyplomu uzyskanego na Uniwersytecie, więc Franciszek Pantoczek podjął przygotowania do uzyskania stopnia Prowizora Farmacji.

W 1841 roku w Warszawie rozpoczął egzaminy. Po ich ukończeniu przejął po ojcu Praktykę Aptekarską oraz zarządzanie majątkiem z ogrodem na polu zwanym „Bocianek”.

Uprawiane tam rośliny lecznicze służyły do wyrobu lekarstw w aptece.

W Polsce w tym czasie narastały ruchy wolnościowe. Do Franciszka Pantoczka, z prośbą o pomoc w organizacji kolejnego powstania, zwrócił się mieszkający wówczas na lubelszczyźnie Ksiądz Piotr Ściegienny. 27 października 1844 roku miało w Kielcach rozpocząć się Ogólnopolskie Powstanie przeciwko Rosji. Do powstania jednak nie doszło, ponieważ po południu 25 października aresztowano księdza Piotra Ściegiennego, zaś wieczorem tego samego dnia - po zamknięciu apteki - także Franciszka i jego domowników.

W trakcie wielomiesięcznego śledztwa ksiądz Ściegienny bronił swojego kolegi i ucznia. Namiestnik Królestwa Polskiego, jako karę za spiskowanie przeciwko Carowi, nakazał Franciszkowi Pantoczkowi karę chłosty oraz wcielenie do armii carskiej. Dołączono go do Korpusu Kaukaskiego.

Podróż na Kaukaz trwała 5 miesięcy. Na miejscu nakazano mu zorganizowanie apteki wojskowej. W 1848 został mianowany podoficerem, a w 1850 został awansowany na oficera.

Po roku odkomenderowany został jako główny aptekarz i laborant prowizor do apteki szpitala wojskowego w stolicy Gruzji - Tyflisie, gdzie przebywał do 1854. W tym samym roku został przeniesiony do kierowania apteką w twierdzy Dżelał - Ołgu, tam poznał córkę Konstantego Michniewicza - Marię, z którą wziął ślub. Na Kaukazie spędził jeszcze wiele lat.

Ze służby wojskowej został zwolniony w 1869 roku w stopniu podpułkownika. Postanowił wraz z rodziną wrócić do Kielc. Ubierał się zawsze w strój polski: granatową czamarkę i wysoką konfederatkę, czym wzbudzał szacunek. Tym bardziej, że postać jego owiana była legendą walki o niepodległość Polski.

Pod koniec życia podyktował córce swoje wspomnienia, które już po śmierci syn - Stanisław przekazał do druku w "Pamiętniku Koła Kielczan".

Franciszek Pantoczek zmarł w 1899 roku mając 88 lat. Jest patronem kieleckich aptekarzy.

Kielecka Okręgowa Rada Aptekarska nadaje tytuł „Członek Honorowy Kieleckiej Okręgowej Izby Aptekarskiej”, a wraz z nim wyróżnionym osobom zostaje wręczony Medal im. Franciszka Pantoczka.